

Online-viering Huis van Dominicus 10 mei 2020

vijfde zondag van Pasen, A-jaar

gelezen: Johannes (14,1-12)

1.

Wat moeten we nu toch doen?! Wie de oren van zijn innerlijk, de oren van zijn ziel open had, de afgelopen twee maanden, die hoorde op de achtergrond voortdurende deze vraag. Natuurlijk, we deden van alles: we kondigden maatregelen af en hielden ons eraan, we bedachten nieuwe manieren om onderwijs te geven, om te werken en boodschappen te doen, om contact met elkaar te houden. We bedachten nieuwe woorden: 'intelligente lockdown', 'anderhalve metersamenleving', 'het nieuwe normaal'. We deden van alles, maar tegelijkertijd wisten we niet goed wat we aan het doen waren. Waar richtten wij ons eigenlijk op, wat waren we aan het opbouwen, wat was de inzet, anders dan niet ziek worden en anderen niet ziek maken? Een tijdje bleef deze vraag op de achtergrond, maar hij komt nu onherroepelijk naar boven. Waar willen we precies heen?

Maak je daar nu niet al te druk om, zegt Jezus in het evangelie dat we zojuist lazen. Jullie neuzen hoeven echt niet allemaal precies dezelfde kant op te staan: het huis van God heeft veel en veel verschillende – *monai*, staat er in het Grieks, verblijfplaatsen. Daarnaar zijn jullie op weg, verzekert Hij zijn leerlingen: naar een huis waarin iedereen op zijn manier kan verblijven. Daar ben Ik mee bezig, met het openen en bouwen en uiteindelijk het zelf worden en zijn van een huis, waarin iedereen met ieder ander verbonden is in dezelfde God en Vader en zo tot haar of zijn recht komt. Elders in het Johannesevangelie noemt Jezus zijn eigen lichaam een tempel die wordt afgebroken en in drie dagen weer wordt opgebouwd (Johannes 2,19.21). De tempel is de plaats waar God bij de mensen is en het mensen mogelijk maakt bij God te zijn. Jezus ontsluit voor ons het ware leven in de ruimte van God, Jezus is voor ons het ware leven in de ruimte van God, Jezus is voor ons de ruimte voor het ware leven met en in God. En in die ruimte zullen wij grotere dingen doen dan Hij kon doen, zo belooft Hij ons.

2.

Als Jezus zichzelf in het evangelie van vandaag 'de waarheid' noemt, dan is dat niet een waarheid die vastlegt en beperkt maar, zoals Hij al eerder in het Johannesevangelie zelf verkondigd heeft, een waarheid die vrij maakt (Johannes 8,32). Deze vrijheid toonde Jezus zelf bij uitstek toen Hij voor Pilatus stond. Pilatus oefende de macht uit in naam van de Romeinse keizer. Jezus was gevangengenomen en Pilatus kon met hem doen wat hij wilde. Dat liet hij zien door Jezus te laten geselen en hem door zijn soldaten te laten bespotten en bespuwen, en dat zei hij ook tegen Jezus: 'Weet Jij niet dat ik de macht heb om Je vrij te spreken, maar ook de macht heb om Je te kruisigen' (Johannes 19,10), dat wil zeggen je op de meest vernederende manier te laten doden? Jezus is daar niet van onder de indruk. Die macht is helemaal niet van jou, zegt Hij. Om hem te houden moet je de keizer en het volk te vriend zien te houden en jullie allemaal, keizer en volk en jij, zijn uiteindelijk afhankelijk van God die met mij als een Vader verbonden is (vers 11). 'Hiertoe ben Ik geboren en hiertoe ben Ik in de wereld gekomen om getuigenis af te leggen van de waarheid', zegt Jezus tegen Pilatus (Johannes 18,37). Die waarheid is dat de wereld niet geregeerd wordt door macht, zelfs niet door de macht om te onderdrukken en gevangen te nemen, belachelijk te maken en te doden, maar door de liefde die bereid en in staat is dit allemaal te verdragen en het zo overwint. Wie op deze liefde vertrouwt, de liefde die Jezus belichaamde door er zich aan over te geven, wie op deze liefde vertrouwt leeft in de waarheid en is dankzij deze waarheid

vrij en maakt vrij. Die woont in het huis met de vele en uiteenlopende verblijfplaatsen en bouwt mee aan dat huis.

Dat bouwen toont hoe het huis wordt, de weg maakt duidelijk wat de bestemming is. Doel is leven in, van en voor de bevrijdende en ruimtegevende liefde. Middel is het geloof in de waarheid dat deze liefde er is en dat deze liefde God is en daarmee de oorsprong, de dragende grond en het doel van alles. En de weg is in vertrouwen hierin leven, zonder reserve. Vandaar Jezus' antwoord aan Thomas en Filippus: jullie zien in Mij toch wat het is om in en uit en voor dit vertrouwen te leven dus dan weet je ook wat het betekent om in Gods huis te wonen: dat liefde de ruimte voor vrijheid is. De toegang tot het doel is de weg die je met Mij gaat en het koersen op het kompas van de waarheid die Ik voorleef: Jezus is weg, waarheid en volle leven tegelijk.

3.

Anders gezegd, er is geen weg naar het leven, leven is de weg. Er is dus geen stip op de horizon, zoals de hedendaagse uitdrukking luidt, die je alsmaar in de gaten moet houden om uiteindelijk bij je doel uit te komen. Dan kijk je heen over de weg die voor je voeten ligt, en juist het gaan van die weg leert je wat je moet doen om bij je doel aan te komen. Dat geldt ook voor de weg naar het leven na de coronacrisis. Degenen die opgaan naar Gods huis hebben de weg daarheen in hun hart, zegt Psalm 84 en zo groeit hun kracht bij iedere stap en verandert zelfs het dorste landschap in een oase als zij er doorheen trekken (vers 6-8). Het huis met de vele en veelsoortige verblijfplaatsen ontstaat doordat we, met al onze uiteenlopende inzichten, behoeften en verlangens, samen optrekken en een weg erheen vinden.

'Laat jullie als levende stenen opbouwen tot een geestelijke tempel', zo vermaant de eerste Petrusbrief de leden van de vroege kerk (1 Petrus 2,5). Een levend netwerk van plaatsen van Gods aanwezigheid: daar zijn we naar op weg als we onszelf laten omvormen tot wevers van dat netwerk door eraan te weven.

Dan zullen we grotere dingen doen dan Jezus ooit gedaan heeft. Ons leven na Pasen is niet een soort tweederangs leven in vergelijking met de leerlingen die in Jezus' gezelschap mochten verkeren. Alsof wij het zouden moeten doen met wat teksten en de herinnering aan zijn inspirerende voorbeeld. Als Verrezen is Hij de nieuwe tempel en zijn wij het nieuwe Jeruzalem waarin God voorgoed en onherroepelijk bij de mensen woont en wij mensen onherroepelijk bij God. Die stad, zegt het Bijbelboek Openbaring, daalt uit de hemel neer van bij God vandaan (vers 2) en wij ontvangen haar door te leven alsof zij al onze woonplaats is, omdat God-met-ons in Jezus onze God is geworden (Openbaring 21,1-3). Wij kunnen daarom leven alsof wij thuis zijn en alles en iedereen in dat huis welkom heten en zo ontdekken welk huis er voor ons gereed wordt gemaakt.

Ik hoop dat niet de anderhalve metersamenleving, maar dat het leven op de bouwplaats van dit nieuwe Jeruzalem na de coronacrisis ons nieuwe normaal wordt. – Dat het zo mag zijn.

Erik Borgman